

Locuint'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

e in

Strat'a Morariloru Nr. 20.

Scrisorile nefrancate nu se voru primí decatu numai de la corespundintii regulari ai „Federationii.“
Articlii tramisi si nepublicati se voru arde.

FEDERATIONEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „

Pentru Roman'a:

prea. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
„ 6 lune 15 „ = 15 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru insertiunt:

10 cr. de linia, si 30 cr. tacs'a timbrala pentru fiesce-care publicatiune separatu. In loculu deschisu 20 cr. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 12. iuliu
30. iuniu 1870.

Disciplin'a partitei guvernamentali d'in diet'a Ungariei a fostu pana aci egale cu cea mai orba supunere, daca nu chiaru servilismu. Nu convictiunile pure, nu sentiementulu natiunalu, nu patriotismulu au tienutu in legatura pre acesta partita, ci numai interesele personali, ambitiunile nesatiose si, in fine, „porunca“ Dlui Andrassy. Cu ocaziunea desbateri mai multoru cestiuni mari in diet'a Ungariei, membrii partitei guvernamentali au doveditu acesta coesiune contranaturala a loru, acesta lipsa de independintia morale a loru. Chiaru si in desbateru proiectulu de lege pentru organizarea municipieloru s'a potutu observá c'a unii partisani ai guvernului condamna in te or í a proiectulu si, cu tote aceste, lu primescu in pracs'e. Acesta ordine de lucruri merse bine pana in 9 a l. c., candu dlu Paulu Hoffmann, profesor la universitate si deputatu, — membru alu partitei guvernamentali, — demasca in siedintia publica tote intentiunile absolutistice, despotice si reactionarie ale guvernului magiaru si partitei sale, depuse in nuntulu proiectu de lege. Se vorbiá, ce e dreptu, si mai inainte, c'a Dlu Paulu Hoffmann ar' fi jocalu unu rolu independinte in sinulu partitei guvernamentali, inse nimenea nu cugetá, ca acestu deputatu s'e se deo candu va pre facia in una siedintia publica a dietei; inse elu se dede pre facia in siedintia de la 9 a l. c. asié, c'a intre cu chiaru si pre cei mai aprigi opusetiunali. De câte ori vre-unu opusetiunalu se scolá pentru a atacá cutare fapta séu dispusetiune a guvernului, nu lipsiau nece una-data anumite semne de ironia si grimase, cu cari opusetiunatul era intempnatu din partea membriloru séi, ba chiaru si ministrii si-aretau descrietatea maneloru si umeriloru loru facia cu reclamările deputatiloru opusetiunali. De asta data inse, candu dlu Paulu Hoffmann, cunoscutu ca partisanu alu guvernului, spuse cu franchetia tote convictiunile sale relative la proiectulu de lege pentru organizarea municipieloru; candu arunca guvernului in facia tote slabetiunile si tote smintele sale voluntarie si nevoluntarie; candu, in fine, provocá pre ministrii ca s'e depuna guvernarea, daca nu sciu s'e guverneze decatu dupa una asemenea lege, carea nu este nice pesce nece carne: impressiunea casunata in guvern si in partisanii séi prin procedur'a resoluta a unui omu d'intre ai loru fu profunda, lu descuragiatoria; ministrii si capii partitei loru steteau uimiti si nu se sciau reculege; ei nu sciau, ore s'e se indigneze séu s'e planga; interesele si ambitiunile loru precum si tendintiele loru sugrumatorie de libertate fure desvelite inainte-a tieri de unu partisanu d'intre ai loru. S'e nu dica nimene, c'a Dlu Hoffmann, prin acesta pasire a sa, ar' fi necredintiosu c'atra partit'a sa, ar' fi unu vendiatoriu alu partitei sale. De siguru, elu s'a alaturatu d'in convingere c'atra acesta partita, si indata ce s'a convinsu, c'a acesta partita nu este ce'a ce elu credeá ca este, o-a parasitu si o-a aretatu lunei cu degetulu, dicundu: Vedeti-o, omeniloru, nu-i mai credeti! Dlu Hoffmann se tiene de generatiunea tenera, este profesor de dreptulu romanu la Universitatea pestana, posiede cele mai frumoase facultati spirituale, si are una cultura si eruditiune recunoscute de toti cari au venitu in atingere cu elu. In 9 a l. c., Dlu Hoffmann areta, c'a este liberalu, democratu si, mai vertosu, c'a este unu caracteru politicu tare, c'a-ci de-si este profesor, de-si fu pana acuma membru alu dreptei, elu spuse francu adeverulu in facia guvernului. De-si avemu simpatia c'atra asemenea barbati, noi ne-amu ocupatu in diuariulu nostru de Dlu Hoffmann numai ca s'e damu unu modelu aceloru deputati romani, cari nu s'au mai sciutu inca desbaera de partit'a guvernamentale.

Intr' adeveru, deputatii romani de partit'a guvernamentale au mai multe motive decatu Dlu Paulu Hoffmann pentru a spune guvernului adeverulu, c'a-ci ei sunt mandatarii poporului romanu, care astepta a fi aperatu contr'a usurparei

despotice. Acesti deputati romani au avutu mai de multe ori ocaziunea de a se convinge, c'a chiamarea loru nu pote fi d'a spriginí pre unu guvern, care despretiuesce si a despretiuitu totu-de-un'a drepturile natiunei romane, nece d'a fi membri ai unei partite, carea nu este compusa decatu pre temeulu intereseloru materiali si carea totu d'in aceste interese spriginasce tote intentiunile reactionarie ale guvernului nu numai spre daun'a libertatiloru publice ci si, mai vertosu, spre daun'a drepturiloru nostre natiunali. Ni se dice, c'a partit'a stanga magiara este mai periculosa pentru noi de catu partit'a dreapta si c'a ar' fi mai bine a spriginí puterea adeca guvernulu de catu opusetiunea. Ei bine, noi amu spusu o de una suta de ori, c'a deputatii romani nu trebue s'e spriginasca nece puterea carea ne a lovit si ne lovesce. — exemple eclatante sunt: legea natiunalitatiloru, oprimerea injusta a autonomiei Transilvaniei, legea veninosa si magiarisatoria a instructiunei publice, si in curendu va urma organizarea barbara-feudala a municipieloru, — nece opusetiunea magiara carea, de-si asta-di este impotentu, inse sub masca libertatii si a democratiei tinde la acele-a-si scopuri ce le urmaresce asta-di guvernulu cu partit'a sa supusa si umilita, ca s'e nu dicemu servile. Noi amu spusu o de una suta de ori, c'a romani nu potu s'e faca cauza comune nece cu una partita magiara; deputatii romani au d'a fi un'a cu totii, a se consultá si a lucrá in comunu barbatesce si cu totu zelulu, asié precum pretinde natiunea, carea i-a tramisu la dieta. — Deputatii nostri romani sunt toti de una intelligentia necontestabila. Inse imparechiarea strica totulu: ei nu lucra in comunu, ei nu constituiescu una putere a natiunei romane. Noi amu constatatu mai de multe ori aceste impregiurari triste si daunose, inse pana acuma fara de resultatu.

Fia, ca deputatii romani s'e luere una data in armonia perfecta; fia ca s'e potemu anuncia una data natiunei cu deplina bucuria, c'a deputatii nostri d'in diet'a Ungariei apera si represinta in comunu si cu poteri unite drepturile nostre neprescriptibili; fia, ca natiunea s'e privesca una data cu mandria la deputatii séi, cariau a fi un'a si nevinsu facia cu pericolele, ce ne amenintia d'in partea magiariloru.

Camer'a representantiloru Ungariei.

Siedintia de la 8 iuliu.

Presiedinte: Paulu Somsich. Notariu: Colom. Széll. D'in partea guvernului au fostu de facia ministrii: P. Rajner si Stef. Gorove.

Dupa cetirea si autenticarea procesulu verbalu alu siedintiei d'in urma, presiedintele pune pre biurulu camerei petitiunea procurorulu generalu, Ioanu Szabó, prin carea cere permissiunea camerei d'a intentá procesu de pressa contra deputatulu Svetozaru Miletics, pentru unu articlu aparutu in Nr. 33 an. c. alu diuariulu séu „Zastava.“ — Se tramite comis. de immunitate.

Em. Huszar spune c'a, depunendu-si mandatulu deputatulu Ign. Somossy, d'in comis. de immunitate lipsesce unu membru. Se va intregi in siedintia de luni (11. iul.) Dupa ace'a se presinta mai multe petitiuni contra proiectulu municipalu, cari se tramita comis. petitiunarie.

Ios. Madarasz interpeleza pre ministrulu pentru aperia tieri, daca este adeveratu, c'a mai multi fetiori d'in mai multe regimente ai armatei comune cari au fostu asentati in 30. aprilie 1867, pana in 30. aprilie 1870, n'au fostu inca transpusi in armat'a pentru aperia tieri? Se va comunicá ministrulu respectivu. — Urméza la ordenea dilei continuarea desbateri generali a sup'ra proiectulu municipalu, la carea participara: Gustavu Lindner, Bela Mariassy, c. Teodoru Csáky, Ios. Vidliczkay, Ales. Török, Gav. Várady, Paulu Szontágh (d'in laurinu) si Albertu Németh.

Siedintia se inchiaia la 2¹/₂ ore d. m.

Siedintia de la 9 iuliu.

Presiedinte: Paulu Somsich. Notariu: Colom. Széll. D'in partea guvernului au fostu de facia ministrii: Paulu Rajner si Balt. Horváth.

Dupa autenticarea procesulu verbalu alu siedintiei ultime, se presinta mai multe petitiuni contra proiectulu municipalu, cari se tramita comisiunei petitiunarie.

Paulu Ordódy relateza, c'a comis. verificatoria a verificatu alegerea deputatiloru Nicolau Makszimovics si Eduardu Horn, celu d'antáiu alesu in Zomboru, éra celu alaltu in cetatea Poseniu. Eduardu Horn se alege in sectiunea a treia si Nic. Makszimovics in a noua.

La ordenea dilei urméza desbateru generale a sup'ra proiectulu municipalu, la carea participara: Grig. Simay, Tom'a Siskovics, Eduardu Zsedényi, Alesandru Csánády, profes. Paulu Hoffmann (la vorbirea d'insului vomu reveni in nr. venit.), Emanuilu Hrabár, Paulu Moricz, Inl. Böches si Ales. Csiky.

Siedintia se inchiaia la 2¹/₂ ore d. m.

Cuventarea dlui dr. Alesandru Mocioni

tienuta in siedintia de la 2. iuliu a camerei reprezentantiloru Ungariei.

(F i n e.) *

O' privire spre Angli'a ni va areta acesta obiectiune in tota goletatea sa.

Nu dorescu form'a esterna a sistemii anglo de self-governementu, ba in multe nu dorescu nici principiile lui esentiali s'e le impamentenescu in tier'a nostra. Nu, pentru a nu rememora vechi de ordo magiaru, si nu se aplica la relatiunile nostre.

Dar' voiescu simbarele self-governementulu anglu, voiescu esiatia lui, acele principie cuprinse in self-governementulu anglu, cari se deriva d'in insa-si ide'a chiara de self-governementu si cari, toem'a pentru acesta, nu sunt legate la nici unu felu de relatiuni. In Angli'a, guvernulu n'are dreptu nici d'ordinatiune, nici de inspectiune fatia cu corporatiunile autonome.

Dreptu de ordinatiune are exceptiunalminte in unele casuri singuratece ce le anumesce legea, d. e. in timpulu mai, nou caus'a sanitara, temnitiele, casele de smintiti si causele cáiloru de stat. Dreptu de inspectiune a sup'ra corporatiuniloru autonome guvernulu n'are de catu intr'o privintia, adeca manipuliunea de bani a corporatiuniloru autonome o inspectiunea asié numitii „visitori“, cari sunt comisarii curtei de contabilitate.

Chiamarea acestora nu e de catu a essamina neregularitatile ce se ivescu in manipuliunea baniloru, dar' nici candu acesta chiamarea nu se estinde intru a essamina ordinatiunile municipieloru, c'a ore corespundu legiloru séu nu. Dreptulu statutariu alu corporatiuniloru autonome anglo se estinde preste tote de câte nu dispune vr'o lege speciala, c'a-ci n'are de catu o singura margine: legea. Si in asta privintia, inspectiunea n'o esserce guvernulu, ci judetiulu carele are dreptu a nimici, nu numai la cererea privatiloru ci si d'in oficiu, ordinatiunile ce ar' fi contrarie legii.

Totu Queens bench e care judeca despre validitatea ordinatiunei emise exceptiunalminte de ministeriu, in casulu daca corporatiunile autonome ar' trage la indoieia legalitatea aceloru ordinatiuni. Preste totu, la poporulu anglu s'a validatu acea tendintia principala ce se manifesteaza intre tote cercustantiele — a eschide regimulu parlamentariu, pre catu se pote, de la veri ce influentia a sup'ra mersulu regulatu alu administratiunei. (Strigari in stanga: Asié e!) In Angli'a nu e nici urma de unu recursu c'atra ministeriu, si daca ore cine ar' propune acesta in Angli'a, n'ar' causá uimire mai mica, de catu daca eu asiú propune acestei Camere, ca s'e sterga dreptulu de inspectiune alu guvernului.

In Angli'a unde, vedi bine, asisderea sunt omeni cei ce vietinescu, obvinu in administratiune astu-feliu de scaderi, in contr'a caror'a nu se pote dobandi vindecare pre la judetie, c'a nu e lege in contr'a loru, nu-su vatematorie de dreptu. Dar' la asemenea scaderi, de ora-ce

*) Vedi Nr. trecutulu alu „Federat.“

guvernului n'are dreptul de inspectiune, poporul însuși e silit să se ajute și; și poporul însuși e acela care, precum bine observă dl. deputat Eber, este dreptul de inspectiune a supra corporatiunilor autonome și acestu dreptu de inspectiune lu validitate prin pres'a libera, dar' descinsu prin meetinge și prin sistem'a petitionării, adeca pre calea petitionilor în lădama pre parlamentu, ca prin despusetiuni legislative se delatărăze scaderilo ce obvinu în administratiune.

Daca nu se pote negă, că acést'a e culmea self-governamentului anglu, carea ni aréta în cătu unu poporu într'adeveru liberu e capace a se smulge d'in lips'a de tutelare d'in partea guvernului: apoi de alta parte tocm'a lips'a de inspectiune d'in partea guvernului este acea cauza, pentru carea sistem'a de meetinge în Angli'a potu să ajunga la atăta perfectiune.

Eu nu mergu asid' departe, nu voi să stergu dreptul de inspectiune alu guvernului. Nu voi, mai vortosu d'in doue cause: odata, pentru că poporul nostru, crescutu sub tutelarea guvernului, — de-si si ar' poté luă de modulu energi'a politica a poporului anglu, totu nu se pote mesurá ca acést'a. Dar' nu voi nici d'in alta cauza mai importanta, adeca, căci pentru dreptulu de inspectiune alu judiloru, precum lu vedemu în Angli'a, se recere ca conditiune o legelatiune administrativa, carea se se estinda în detaliu peste tote ramurile singuratiche, astu-feliu, precum nu se gasece acést'a nicaire în lume, afara în Angli'a. Aci o ratiune pentru carea nu voi să se sterga dreptulu de inspectiune alu guvernului, dar' n'asiu voi nici acé'a ca cu acestu titlu guvernulu se exerce omnipotintia. Voi si dorescu, ca guvernulu să practice dreptulu acést'a între acele margini, cari se întielegu d'in natur'a dreptului de inspectiune. Dreptulu de inspectiune la îndreptatesce, respective lu deoblega pre guvern'u a veghiá, ca municipiele în procedur'a loru se se misce între marginile legiloru, ca prin otarile loru se nu periclite esistintia statului si, cu unu cuventu, interesele comune. Asid'-dara, acestu dreptu de inspectiune, de dupa natur'a sa, este negativu.

Obiectulu dreptului de inspectiune nu pote să fie nici-odata unu oficialu său altulu alu municipiului. Obiectu pote fi pururea numai corporatiunea reprezentativa; corporatiunea reprezentativa este acé'a, cu care guvernulu vine în comunicatiune, prin medilocirea carei-a pote comunicá si pote dispune cu municipiele; corporatiunea reprezentativa e acé'a carea reprezenta, cu dreptu si de dupa lege, municipiulu ca persona juridica. Ori-ee potere ierarhica si disciplinaria a guvernului centralu a supra oficialiloru municipali, nu însemna alta de cătu, a desface unu municipiu, si prin acé'a se desface unu municipiu (stang'a.) În virtutea dreptului de inspectiune, guvernulu are detorint'a, ca ori ce otarire de a municipiului ce i s'ar paré că lovesce în lege, s'o deca la judecata innaintea judetiului de statu ce cauta a se infintia. Numai în casulu, daca acele otariri municipali ar fi de periclu comunu, daca ar fi periclu întru întârziare, numai atunci guvernulu devine în pusetiunea de sila, si are dreptu a nemici otarirea sub sarcin'a propriei sale responsabilitati, seu a oprí executarea unei astu-feliu de otariri.

În asemene casu, fiindu de lipsa, pote să desface corporatiunea reprezentativa escriendu alegeri noue, si în casu de necesitate pote suspende întregulu corpu oficialu. Dar' nici într'acestu casu nu pote dispune cu oficialulu alesu, nici în acestu casu oficialulu nu e detoriu cu ascultare cătra organulu guvernului, si nici în acestu casu ordinaritiunile comitelu supremu nu lu potu scuti pro oficialu fatia cu comitetulu.

Tocm'a pentru că dreptulu de inspectiune este de asta natura, pentru că guvernulu pote veghiá ca se nu se periclite interesele comune alu statului, pote veghiá se nu se vatemé legile, dar' nici odata nu pote judecă cumcá ore într'adeveru vatematu-s'au legile seu ba? — tocm'a pentru acést'a socotu că este buna institutiunea judetiului de statu.

În asta privintia nu-su de acea parere a onor. dnu ministru de interne si a secretariului de statu Vilhelmu Tóth, cari d'icu, cumcá acést'a ar' însemná a nemici esint' parlamentarismului, căci espinemu tíer'a, ca despre o ordinaritiune se judece altminte tribunalulu si altminte cas'a reprezentantiloru. Mi se pare, că afirmatiunile loru purcesera d'in o pricepere smintita despre sistem'a de regimu parlamentar. Majoritatea parlamentara nici odata nu e chiamata a judecă despre ce-va, ca ore este legalu seu nu, ci e chiamata a judecă numai, ca ore guvernulu portatu-s'a asid' cum e spiritulu politicej în majoritate, cum e întielesulu politicej majoritatej. (Haritate, protestari în drept'a.) Deciderea întrebării, ca ore legala a fostu portarea guvernului? e pururea de competintia judetiului de statu. Guvernulu e responsabilu parlamentului, ca va guverná tíer'a în spiritulu acestui-a; guvernulu detoresce garantia municipieloru, ca nu va vatemá legea; parlamentulu pote justificá procedur'a guvernului, dar' nu pote oprí ca guvernulu se nu desdauneze pre acelu municipiu, ale carui-a drepturi legali le-au vatematu.

Astu-feliu pricepu io parlamentarismulu si self-governamentulu. (Aprobări în stang'a.)

Totu asid' de nemotivata mi se pare umirea dlui

deputatu Tóth; s'a uimitu cum on. condeputatu Tisza a potutu propune ca singuraticii, în cestiune de contributiune, se meargă a se cere vindecare de necetiuri pre la lege, — si se întreba dl. Tóth, cum ar' fi capace în statulu să deca a supra administratiunei?

Eu mi aplicu acést'a umire cu cercustantia că, dorre pre acé'a se baséza întregu sistem'a noastra de administratiune de până acum'a, că stă de a supra poteri judecatoresci si nu bucurosu si-pléca capulu innaintea poteri judecatoresci. Dar' daca voimu unu statulu întru întielesu juridicu, nu mai potemu plecă pre asta cale. — (Aprobare în stang'a.)

Afirmu, On. Cam., că judetiulu e capace a judecă cauza daca, dupa ce io mi-am platitu contributiunea deplina, éra oficialatulu de contributiune dice că nu e platita, mergu la judetiulu si-i spunu: éca aci cartea mea, am respunsu contributiunea, nu-su detoriu s'o mai respundă a dou'a ora. Atunci nici on. deputatu Vilhelmu Tóth nu va negá, că judetiulu e chiamatu si capace a deslegá cestiunea juridica. Căci, ce este caus'a de contributiune? nu e de cătu o pretensiune de bani ce o are statulu. — Statulu si-baséza acestu dreptu alu seu pre lege, io cu legea amana astéu că nu-su detoriu se platescu, statulu mi-dice esti: detoriu întru întielesulu legii. Eu nu sciu în ce asta caus'a juridica se desclinesce de esemplulu ce lu spuséi. Judetiulu va aplicá legea la capulu concretu, candu mi s'a pretinsu contributiunea atăta ora ca-si candu mi-se ve pretinde a dou'a ora. (Aprobare în stang'a.)

Tienu forte multu la libertatea discussiunei politice în municipie căci, de-si — dupa esperintiele de până acum'a — asiu mai poté trage sperantia: că dlu ministru de interne va se ne norocéca c'o lege adeverata de reunidni si insociri libere (Haritate), totu-si voi negá si atunci că dreptulu de reunidni si insociri, fia cătu de liberalu, va fi capace se desvolte în tíer'a noastra unu spiritulu publicu atătu de tare, cum l'a desvoltatu în Angli'a sistem'a de meetinge, d'in acea simpla caus'a, că în Angli'a, lipsindu dreptulu de inspectiune alu guvernului, sistem'a meetingeloru în man'a poporului anglu este nu numai medilocu a desbate cestiuni politice, cari pururea întpreséza numai în a dou'a ordine pre fia-care individuu, ci e totodata unicele medilocu practicuu apre a validitá interesele administrative ce atingu de a dreptulu pre fia-cide. Pentru acést'a io nu credu că dreptulu de reunidni la noi va fi capace se desvolte unu spiritulu publicu atătu de tare ca-si în Angli'a; căci la noi dreptulu de inspectiune alu guvernului face imposibilitá asemene desvoltare; — si pentru acést'a ratiune io tienu multu a dá oca-punté.

În fatia tuturoru acestor'a, On. Cam., io afirmu, că adeverat'a sistema de self-governamentu neschimbata în esintia ei curata, a pretinde, cumcá nu începe cu form'a de regimu parlamentar si cu responsabilitatea ministeriala, însemná a denegá fapte; căci Angli'a cu esemplu viu ni aréta acést'a, carea merse în asta privintia mai departe de cătu ce cutezái eu. Tote câte avui ocaziunea a le spune acum'a, sunt totu atătu de contrarie celoru cuprinse în proiectulu de lege, pre cătu e de invederatu despre alta parte, că celea ce le-am spusu, nu-su în contradicere nici cu form'a de guvernamentu parlamentar, nici cu principiile unei administratiuni regulate. Daca, în man'a tuturoru acestor'a, guvernulu totu-si va nimici self-governamentulu municipieloru, atunci este apriatu, cumcá caus'a nu jace nici în introducere a sistem'e de regimu parlamentar, nici în principiile sanetose ale administratiunei, ci jace cu totul aiurea, în alta caus'a, la carea voi îndrasni se revinu. (S'audimul!) Spunú că voi reveni la acea caus'a politica.

Acum vreu să mai observu, că io dorescu ca oficialii municipieloru să fie alesii în deplina libertate, pre bas'a însinuarii si a recomandatiunei astu-feliu, ca o comisiune insarcinata a examina calificatiunile legali, se astérna adunantiei generalii lista celoru ce s'au însinuat si recomandat; pentru că io credu, cumcá nici guvernulu nici parlamentulu nu e îndreptat' a restringe în veri-unu modu dreptulu de alegere libera alu corporatiunei reprezentative. (Asid' el)

Dorescu, ca comitelele acestea se se compuna pe bas'a alegeriloru generale, drepte, secrete si de dupa comune. Eu tienu, că votulu universal este uniculu, carele coresponde ideei de dreptu; d'in parte mi credu, că ori ce cestiune de censu este în contrastu cu dreptulu, că ori ce cestiune de censu nu é de cătu cestiune sociala. Societatea nu este unu întregu simplu, ci o sistema a claseloru desvoltata de istoria. Precum la individi, asid' si la clase, unu-a i se vine suprematia a supra altui-a, si adeca acelu-a carele e în posesiunea factoriloru domniei naturalii.

Nesuintia naturala a acestei clase domnitore este, se-si asiedie domnia pre base si mai tari. Spre acést'a e calea forte simpla, se id' în man'a sa propria poterea de statu. Ce modu mai simplu pote se fia spre acést'a de cătu censulu? Tocm'a pentru acést'a, candu se otarece despre felulu seu despre cantitatea censului, nici candu nu servescu de base ce-va principie juridice seu de economia politica, seu ce-va calcule matematice, ci pururea,

în consonantia cu caracterulu clasei domnitore, va se fia ori censu de nascere ori censu de posesiune. Acestu d'in urma éra si va se fia mai mare seu mai micu, dupa cum e mare seu mica averea celoru mai seraci membri d'in clas'a domnitore.

Preotindénea, unde se socotesce censulu cu consciintia, astu-feliu se socotesce, căci scopulu lui este a face partasi la poterea de statu pre toti acei-a cari se tienu de clas'a domnitore, si a eschide de la potere pre toti căti nu se tienu de clas'a. Cumcá censulu, tocm'a pentru acést'a, este în contrastu cu dreptulu si cu idealulu curatu de statu, urméza pre invederatu, căci nici odata nu pote fi problem'a statului a reprezentá interesele unei clase pre cont'a universitatei, a întregului. Dar' tocm'a d'in acestu contrastu alu censului, d'in idealulu curatu de statu, urméza trei scaderi principale: 1. fia-care domnia naturala se baséza pre duoi factori, pre avere si întielegintia. Întielegintia e carea face ca domnia se fia binefacatoria, censulu e carele necesariaminte innapoiéza pre factorulu binefacatoriu.

Censulu ascute, apesce apesarea domniei de clas'a, căci acea clas'a care domnesce, de ora-e acum se sprigincesce pre unu radiemu nuou, mai puternicu, si-va validitá propriile sale interese cu rapediune mai mare si cu mai multa eficacitate; asid'-dara contrastele intereseloru de clas'a voru fi cu multu mai ascutite.

A treia si scaderea principala ce provine d'in censu este, că clas'a domnitore identifica pururea interesele statului cu interesele ei proprie, si astfelu câte atacuri se îndrepta în contr'a clasei, da tote dins'a espune statulu, — si istoria ni aréta nu numai unu esemplu, că statulu nici n'a potutu resiste la asemene atacuri, ci a caditu. (Placere în stang'a estrema.)

Dar' daca acést'a se pote spune despre censu, marturicescu că nu sciu ce se dicu despre voturile virile? (Haritate.) Se spunu că acestea voru indice, voru insuti, tote acele scaderi, ce provinu d'in natur'a censului? Dar' sciu, că D'Vostra nu veti luá acést'a în consideratiune, precum n'ati luat reflexiunile, atacurile, ce audirati, de-si sunt îndreptate, basate, sunt cu tactu politicu întiepletu. (Strigări în drept'a: Pentru lumea ast'a!) Nici nu voi ustani atentiunea O. C. prin a continuá atacarea voturilor virile; credu că d'in pusetiunea, ce ocupu, e de prisosu se mai spunu că voturile virile nu se potu justificá.

Nu pregetu a recunosce cumcá censulu, în form'a în carea l'a propusu onorab. condeputatu Colomanu Tisza, este atătu de micu, în cătu cu dreptu nici mai pote fi vorba despre domnia de clas'a. Acel'a vatemá mai numai pre singuraticii, si eu numai d'in acea caus'a nu lu credu universalu, totu-si nu se desclinesce multu de acést'a în privintia rezultatului. Nici aceea nu potu tiené cu cale, cumcá unii individi sunt vatemati în drepturile lor, si n'asiu aflá-o cu cale nici atunci, candu asiu purcede d'in acea presupunere smintita, ce ieri o afirmá on. condeputatu Vilhelmu Tóth, si carea asta-di on. dnu deputatu Henzlmann e combatu atătu de bine, întielegu presupunere, că statulu nu e de cătu societate de actiuni, pentru că atunci atătu contributiunea indirecta cătu si contributiunea de sange prin consecintia duce la sufragiulu universalu. (Aprobare vivace în stang'a estrema.)

Nu me impartasescu nici la temerile ce le-am auditu rostindu-se în contr'a aplicării sufragiului universalu. De mi-aducu bine a minte, s'a disu că sufragiulu universal în timpu de pace conduce spre cesarismu, éra în timpuri neliscite spre anarchia. (Drept'a: Asid' el) Mi-se paré că acesta reflexiune, parte e în contrastu cu sine însa-si, parte e în contrastu cu esperintia. E în contrastu cu sine însa-si pentru că, daca s'a creatu si s'a coptu materi'a necesaria spre erumperarea anarchiei, atunci, a dice cumcá anarchiei (care a dupa conceptiulu adeveratu nu e alta de cătu a frange cu fortia ordinea legala) é-a trebuitu medilocu legalu pentru ca se pote erumpe, — acést'a mai é este mai multu de cătu contradicere. (Placere în stang'a estrema.)

Daca impartim drepturi, daca nesuimu a realisá idealulu de dreptu; a ni se dice, cumcá prin acést'a creama materia esplodeatoria pentru anarchia, ni s'a disu mai multu de cătu ce ar' poté cine-va primá a supra-si sarcin'a, de a dovdi. (Placere în stang'a estrema.) Preotindénea despoiarea de drepturi, restringerea drepturilor, fusera cari creara materi'a esplodeatoria pentru anarchia, dar' nici odata n'a fostu egalitatea de drepturi, impartirea drepturilor, recunosceru drepturilor. (Stang'a: Asid' el)

Ni-spunu, că acést'a conduce spre cesarismu si provoca în asta privintia la Franc'ia. Irányi, inca ieri de-mustrá, cumcá acést'a nu se pote judecă bine, pentru că acelu mai sunt si alti factori, dar' n'a pomenitu unu lucr'u carele, mi se pare principalu, este că în Franc'ia centralisatiunea a creatu cesarismu!

Unde nu e centralisatiune, nici unu feliu de sufragiu universalu nu pote creá cesarismu; éra unde este centralisatiune, fia censulu cătu de micu, cesarismulu va prinde radecine tari. (În stang'a placere si aprobări vivaci.)

S'a disu — precum am auditu si asta-di — cumcá clas'a de medilocu e aceea, carea mai vortosu este chiamata se iee a mana poterea de statu, căci acést'a este elementulu celu mai calificatu spre acést'a. Nu negu, On.

euventulu d'in gura. Preste totu au fostu inca insinuati de a vorbi 50 pana la 60 inisi, cari inse toti au renun-

Câci daca protestulu ei a fostu in adeveru seriosu, atunci ori si ce poteau face, numai la cuventu in desbaterea spe iale nu poteau renuncea, de ora-ce acestu-a a fostu singurul surrogatu ce li mai remase dupa desbaterea generale. Acesta este logic'a simpla.

Carlovitiu, 8. iul. In siedi'ntia de asta-di a congresului, Popoviciu interpelâ pre presiedinte, ca facutu-a administratiunea fondului nationalu pasii receruti, ca spelele congresului d'in 1869 se se acopere d'in tesaurulu statulu? Propunerea lui Stefanoviciu, ca se se tramita spre calificare patru candidati de profesori pentru teologia, s'a primitu cu majoritate si, in urm'a propunerii protopopulu Brancoviciu, s'a emisu unu comitetu, care va interpreta unii paragrafi d'in decisiunile congresulu d'in 1865, relativi la capelani, de ora-ce se pregatescu mai multe procese in privinti'a acest'a.

Vienna, 8. iul. In cercurile diplomatice de aici se afirma, ca Prusia a inceputu a se retrage in cestiunea candidarei principelui de Hohenzollern. Precum se vorbesce, infallibilitatea se va proclama in 12. iuliu.

Leopole, 7. iul. S'au alesu de deputati: Dr. Frenkel, Dombrovsky, Dr. Smolka, Dr. Ziemialkovski, etc. Massa poporulu de d'inaintea edificiuulu municipalu incepu pre la 8 ore a se misca si a alarma; la 9 ore se incepu una bataia intre jidovi; se sparsera cu petre mai multe ferestre ale jidovilor; politia si pompierii restaurara ordinea era-si; alarma durâ pana la 11 ore, candu se facu cunoscutu rezultatulu alegerei. Dupa aceea se invoira a face lui Smolka una ovatiune. Turburarile se reinnoira. Patrute tari de soldati ambla prin cetate.

Leopole, 8 iul. Frecarile intre copii si gidani luara in fine unu caracteru amenintatoriu si se estinsera preste mai multe parti ale cetatii; inaintea directiunii politiei inca se facu una demonstratiune. In urm'a ovatiunii facute lui Smolka, multimea se imprascia.

Berolinu, 8. iul. „Nord. Ztg“ serie: „Press'a francesa se grabesce pre-tare, de ora-ce cestiunea candidaturii ispaniole depinde de la decisiunea cortesulu si nu de la dorinti'a si temerile d'in afara. Guvernele germane si poporulu germanu n'au de a se amesteca in cestiuni interne ispaniole si nice ca sunt chiamate la acest'a. Germani'a va remane neutra.“ etc.

Parisu, 8. iul. Ducele de Grammont asecurâ corpu diplomatu, ca Prusia s'a aliatu cu Ispania. — Una scrisore autografa a regelui d'in Prusia sosi aici la imperatulu, carea da ore-cari desluciri asupra candidaturii principelui de Hohenzollern. Se vorbesce de amânarea camerei. Ministrulu de esterne adresâ una depegia la Petropole, spre a afia opiniunea guvernulu rusescu in privinti'a candidarei ispaniole.

Parisu, 8. iuliu. Se dice ca maresialulu Leboeuf ar' fi declarat imperatulu, ca armata a gat'a de plecari in ori-ce momentu.

Vienna, 9. iul. Consiliulu ministerialu a decisu, in ultim'a sa siedi'ntia, a staruf pre langa reform'a alegerei si a aterne in privinti'a acest'a unu proiectu in sensulu propusu de Reichbaerer.

Parisu, 9. iul. Camerariulu ministrulu de esterne plecâ spre Wildbad la Benedetti. Brenier felicita in siedi'ntia senatulu pre guvernulu, fiindu-

ca a radicatu era-si drapelulu Francei, si puse totu-odata intrebaria, ca cum cugeta guvernulu a intrebuintia articolulu d'in constitutiune relativu la dreptulu de a dechiarâ resbelu si cum s'ar' potè margini drepturile coronei? Hubert intreba, ca de unde a purcesu oferirea coronei, d'in Prusia sen d'in Ispania, si consuluлу francecu d'in Madridu ce informatiuni a primitu in privinti'a acest'a? Ollivier raspunse: Guvernulu nu pote scrutâ asiè fugitivu una cestiune atâtu de serioasa; dorinti'a lui este de a se sustienè pacea si onorea natiunale. Ollivier cere a se amânâ desbaterea pana vineri. — Se anuncia in modu oficialu, ca scirile triste d'in Chin'a nu s'au constatat inca. „France“ polemizandu contra foieloru prusiane dice: Prim si Bismark sunt conducatorii unei conjuratiuni diplomatice. „Moniteur“ demustra, ca Bismark si Prim s'au unitu spre a conturbâ pacea Europei. „Monit.“ svatuesce pre guvernulu a nu traganâ nice decatu, ca-ci tier'a este cu elu si Europ'a i dà dreptu.

Parisu, 11. iul. Situatiunea actuala este urmatori'a: Regele Prussiei comunicâ sambeta consululu francecu Benedetti, ca a impoternicitu pre principele de Hohenzollern d'a primi corona Ispaniei. Regele conferâ asta-di cu persone innalte.

Responsulu definitivu alu Prussiei va sosi aici asta-di séu mane.

Vienna, 11. iul. Intrevenirea Angliei, Austriei si a Italiei in Berlinu a remasu fara rezultat. Russi'a observa una reserva suspicioasa. Caltor'a imperatulu la Ischl s'a amânatu. Austri'a se va ingrigi a localisâ bataia in casu de resbelu.

Parisu, 11. iul. Principele de Hohenzollern sosese asta-di in Ems, pentru a conferâ cu regele. Responsulu Prussiei se accepta pre séra séu mane domanetia. Mane se voru face camerei comunicari interesante.

Bursa de Viena de la 11. iuliu. 1870.

Table with 4 columns: Item, Price, Item, Price. Includes 5% metall, Imprum nat, Sorti d'in 1860, Act. de banca, Act. inst. cred.

Proprietariu si editoriu ALESDANDRU ROMANU Redactoru respund. interim. IONU PORUTIU.

! SENSATIUNE !

Advertisement for Harthie, Bilete de Visita, Sigille. Includes sections for Patent americana, Fuelle electro-galvanice, Mare binefacere, Cea mai noua inventiune chirurgicala, Unu stilu (condeiu) interesantu!, Bouquetu (mirosu) de Havana, and a list of Harthie's products.

Advertisement for Harthie, Bilete de Visita, Sigille. Includes sections for Tece (mapo) de scrisu, Marce de siglatu epistole, Papeterie, Presentu (daru) estinu si practicu, Instrumente pentru desennu, Globuli, Cuthora cu tusiu, Carteele de notitie, Cera de siglatu pre-afina, Pulvere de negreia noua inventata, Modeluri pentru deprinderi in scriptura, and Completa scola de desennu.